
Managementul riscului de creditare al băncii ING

Assoc. prof. Ștefan Virgil IACOB PhD (*stefaniacob79@yahoo.com*)

Petroleum – Gas University of Ploiesti / Artifex University of Bucharest

Alexandra PETRE PhD Student (*alexandra.olteanu.s1@anaf.ro*)

Bucharest University of Economic Studies

Iulian RADU PhD Student (*julian@linux.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Sistemul bancar din România a cunoscut o evoluție și o dinamică extrem de rapidă în ultimul deceniu și nu a fost scutit, la sfârșitul deceniului trecut, de sincope sau crize ale căror cauze de ordin economic, conjunctural, juridic, etc. au fost multiple. Evoluția pozitivă și mediul de afaceri relativ sigur au determinat atragerea pe piața bancară din România a băncilor străine cu efecte pozitive asupra dezvoltării sectorului, contribuind la creșterea procesului de intermediere financiară. Diversificarea activității bancare, oferta generoasă de produse și servicii oferite clienților ridică însă problema expunerii băncilor la o varietate mai mare de riscuri pe care trebuie să le gestioneze. În plus, derularea activității într-un mediu economic în transformare supus internaționalizării fluxurilor financiare, face ca problema managementului riscurilor să dobândească o nouă dimensiune.

Cuvinte cheie: *sistem bancar, credite, riscuri, crize.*

Clasificarea JEL: *G20, G30*

Introducere

ING Bank a luat ființă la jumătatea secolului trecut, în Olanda, când asigurările și operațiunile bancare au jucat un rol important în dezvoltarea sectorului financiar din această țară.

Grupul a fost creat în 1991 prin fuziunea celei mai mari companii de asigurări olandeze, Nationale Nederlanden, cu una dintre cele mai mari bănci comerciale olandeze, NMB Postbank Group, compania care a rezultat fiind numită Internationale Nederlanden Group, pe scurt ING. Formarea ING Group a fost rezultatul primei fuziuni depline din Europa între o bancă și o companie de asigurări. Ulterior, compania și-a schimbat numele, devenind ING Groep NV.

Încă din anul 1991, an în care a fost creat grupul, ING a evoluat de la stadiul de companie olandeză cu câteva activități internaționale la cel de

companie multinațională de origine olandeză. Acest lucru a fost realizat nu doar printr-o creștere organică, dar și prin numeroase achiziții importante, prima dintre acestea având loc în 1995, când ING a preluat Barings Bank. Această achiziție a dus la recunoașterea brandului ING în toată lumea și a întărit prezența diviziei de servicii bancare corporative pe piețele emergente.

În prezent ING este o instituție financiară internațională care oferă servicii bancare, de asigurări și de management al activelor unui număr de peste 85 de milioane de clienți individuali, companii sau instituții din peste 60 de țări. Cu un personal de peste 130.000 de angajați, grupul deservește o gamă foarte variată de clienți cum ar fi indivizi sau familii, mici afaceri sau mari corporații, instituții sau guverne.

Misiunea ING: În centrul preocupărilor noastre sunt nevoile clienților. În tot ceea ce facem, ne străduim să fim partenerul preferat în domeniul serviciilor financiare. Succesul nostru se bazează pe îmbunătățirea continuă a abilităților de a găsi soluții inovative și eficiente pentru nevoile specifice ale clienților noștri. Așadar, principala preocupare a ING Bank este să ofere clienților săi servicii de încredere, eficiente și flexibile pe o piață imperfectă, adesea dificilă.

Obiectivul principal al grupului ING este de a oferi tuturor categoriilor de clienți, servicii la cele mai înalte standarde de profesionalism; aprecierea calității și prețurilor produselor ING de către clienți fiind socotită cea mai prețioasă răsplată.

Strategia globală a instituției ING are ca fundament punctele tari ale acesteia, și anume:

- Continuarea procesului de inovare și cooperare inter-regională cu scopul de a răspunde nevoilor clienților;
- Continuarea dezvoltării capacităților globale, a puterii regionale și inter-regionale de distribuție în Europa, America și Asia-Pacific. Birourile regionale colaborează în strânsă legătură cu canalele de distribuție;
- Consolidarea activității îmbunătățită de investiții din America, Europa și Asia-Pacific.

Literature review

Managementul riscului de creditare este un subiect care a fost abordat de mai mulți cercetători preocupați de activitatea financiar-bancară. În acest sens, Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G., Niță, G. (2016) analizează riscurile bancare, metodele de gestionare a acestora și au studiat elementele fundamentale referitoare la riscul operațional. Cipovova, E., Dlaskova, G. (2016) sunt preocupați de metodele de management al riscului

de credit. Geiger H. (2000) este preocupat de reglementarea și supravegherea riscului operațional în sistemul bancar, iar Hakens, H., Schnabel, I. (2010) abordează impactul riscurilor operaționale asupra serviciilor financiare. Miller P.G. (2014) este preocupat de rolul pe care îl are managementul riscului în sistemul bancar, iar Peters, G.W. et al. (2009) analizează unele aspecte legate de riscul operațional.

Date, rezultate și discuții

ING Bank își desfășoară activitatea în mai multe domenii, în centrul acțiunilor sale aflându-se orientarea către client și principiile solide de business (servirea promptă a clienților, spiritul antreprenorial, profesionalismul, munca în echipă și integritatea).

Principalele domenii de activitate ale ING Group:

- *Asigurări în Europa, America și regiunea Asia/Pacific* - desfășoară activități/operațiuni de asigurări și alte activități importante în mai multe țări din Europa, America de Nord și de Sud și regiunea Asia-Pacific.

- *Servicii bancare pentru persoane juridice (Wholesale Banking)* - desfășoară la nivel global operațiuni bancare pentru companii. Are cinci divizii: Clienți, Rețea, Produse, Corporate Finance & Equity Markets și Piețe Financiare. Această divizie oferă o gamă completă de produse și servicii pentru corporații și instituții.

- *Servicii bancare pentru persoane fizice (Retail Banking)* - desfășoară operațiuni bancare pentru persoane fizice în România, Olanda, Belgia, Polonia și India. Această divizie oferă servicii de private banking în piețe selectate: nu doar în România, ci și în Olanda, Belgia, Elveția, Luxemburg și mai multe țări din Asia.

Istoria ING în România a început în anul 1994, atunci când ING Bank a deschis prima sucursală a unei bănci străine în România, după anul 1989. În prezent, ING România oferă o gamă completă de servicii financiare destinate tuturor categoriilor de clienți, cum ar fi: companii, instituții financiare și clienți persoane fizice. ING România are peste 1000 de angajați în cele 36 de orașe în care sunt deschise peste 200 de sucursale pentru companii și unități ING Self'Bank, pentru persoane fizice. De asemenea, ING România beneficiază de cea mai mare forță de vânzări de produse de asigurare: 2600 de consultanți în 61 de orașe. ING deține o poziție foarte solidă pe toate segmentele pe care activează: lider pe piața de brokeraj și pe piața financiară primară și secundară; este cea mai mare bancă custode și este liderul pieței de asigurări de viață. În plus, ING a fost prima instituție bancară care a oferit companiilor și persoanelor fizice o gamă completă de servicii electronice: ING OnLine, Self'Bank și Home'Bank. De asemenea, ING Bank este singura bancă de pe piața din

România care beneficiază de ratingul AA, acordat de agenția internațională Standard & Poor's. Acesta conferă ING Bank statutul de instituție financiară care furnizează clienților o securitate financiară excelentă.

Pe lângă divizia bancară, ING Group este prezent în România prin următoarele divizii: ING Asigurări de viață; ING Pensii; ING Lease; ING Commercial Finance; ING Real Estate Investment Management.

ING Group se afla pe locul 7 în clasamentul celor mai puternice companii din lume, potrivit clasamentului Fortune Global 500 pe anul 2020.

Creditul stă la baza supraviețuirii vastei majorități a băncilor. Riscul pe care îl implică poate fi limitat prin reducerea creditelor acordate părților implicate și a expunerii mari față de părțile afiliate.

Riscul de credit poate fi definit ca riscul care apare atunci când un client bancar, parte la contract, nu își va îndeplini obligațiile în conformitate cu termenele și condițiile contractului, în felul acesta deținătorul activelor suferind pierderi. Astfel, determinarea reală a bonității debitorului este un element de mare importanță în activitatea de creditare a băncii. În cazurile nedorite se poate întâmpla ca plățile să fie întârziate sau să nu fie efectuate deloc în ultimă instanță, ceea ce ar cauza implicit probleme privind fluxurile de numerar și ar afecta lichiditățile băncii. În ciuda inovării din sectorul serviciilor financiare, riscul de credit este în continuare cauza unică principală a falimentului băncilor.

O bună politică de creditare nu trebuie să fie foarte restrictivă, ci să permită prezentarea către consiliu a creditelor pe care ofițerii le consideră demne de luat în considerare, dar nu se încadrează în parametrii instrucțiunilor scrise. Filozofia gestiunii riscului de credit cuprinde mai multe politici printre care:

- politici de limitare a expunerii sau de reducere a riscului de credit;
- politici privind clasificarea activelor;
- politici privind crearea provizioanelor necesare.

Bazându-se pe strategie, pe punctele tari și cele slabe; pe oportunitățile și amenințările din relația cu mediul (rezultate din analiza SWOT), fiecare bancă își creează o politică de creditare. Cu cât este mai mare riscul pe care instituția este dispusă să și-l asume, cu atât va fi mai mare profitul.

La structurarea politicii de acordare a împrumuturilor este important să se examineze avantajele obținute de pe urma riscului asumat, conducerea trebuind să stabilească rate ale dobânzilor care să reflecte acest aspect.

• ***Gestionarea riscului de credit la ING Bank***

Asumarea riscurilor este parte componentă a afacerii ING Bank. Fiind o companie de servicii financiare active în sectorul bancar și investițional,

ING Bank este în mod natural expusă la o varietate de riscuri. Însă, pentru măsurarea riscurilor ING Bank a recurs atât la metode de gestionare a riscurilor în activitățile sale de afaceri de zi cu zi, cât și la planificare strategică.

Managementul riscului bancar joacă un rol vital în procesele noastre disciplinate de management al investițiilor. Evaluăm și monitorizăm implicațiile tuturor deciziilor noastre de investiție.

Riscurile de credit ale ING Bank sunt împărțite în cinci categorii principale de risc, și anume:

- riscul de creditare (inclusiv garanții și scrisori de credit);
- riscul de investiții;
- riscul de pre-decontare (instrumente financiare derivate, titluri de valoare și finanțarea tranzacțiilor de schimb valutar);
- riscul de piață monetară;
- riscul de decontare.

În cazul ING, riscul de creditare apare atunci când instituția acordă un împrumut unui client, sau atunci când acordă garanții în numele clienților. Aceasta este categoria de risc cea mai frecventă, și include credite pe termen lung, credite ipotecare, credite revolving, descoperite de cont, garanții, scrisori de credit, etc.

Riscul de investiție al băncii ING, este reprezentat de riscul achiziției de obligațiuni ale acestora, hârtii comerciale, securitizări, și alte valori mobiliare similare tranzacționate public. De altfel, riscul de investiție apare atunci când ING cumpără o obligațiune (sintetic), cu intenția de a o păstra pentru o perioadă cât mai lungă de timp (în general, până la maturitate). Obligațiunile care sunt achiziționate cu intenția de a fi revândute într-o perioadă scurtă de timp, sunt considerate a fi riscuri de tranzacționare, fiind astfel, măsurate și monitorizate de către Departamentul de gestionare a riscurilor. Riscul de investiții este evaluat la costul inițial (prețul de cumpărare).

Riscul de pre-decontare apare atunci când se efectuează o tranzacție înainte de termenul de decontare și ING trebuie astfel, să înlocuiască contractul comercial la prețul de piață predominant în acel moment (eventual nefavorabil). Riscul de pre-decontare (risc potențial sau așteptat) este costul de înlocuire de către ING a contractelor comerciale de pe piață. Această categorie de riscuri de credit include activități specifice pieței de capital, cum ar fi opțiuni, swaps-uri, titluri de valoare și finanțarea tranzacțiilor.

Riscul de piață monetară, în cazul băncii ING apare atunci când aceasta atrage depozite pe termen scurt în contrapartidă, în scopul gestionării excesului de lichiditate. În caz de nerambursare de către contrapărți, ING poate pierde depozitele atrase, astfel apare riscul de piață. Riscul de piață este, prin urmare, pur și simplu măsurat ca valoare a depozitului, cu excepția oricărei

dobânzi acumulate și neplătite.

Riscul de decontare al băncii ING este asociat tranzacțiilor cu instrumente financiare primare sau derivate pe piețele internaționale, și apare în cazul în care livrarea instrumentelor are loc înaintea efectuării plății.

• **Portofoliul de credite al ING Bank**

Structura portofoliului de credite a băncii ING cuprinde în esență: credite de consum, credite ipotecare și credite corporate.

ING Bank România a raportat pentru anul 2022 venituri operaționale record, în creștere cu 30% față de anul 2021, dar o scădere a profitului cu 20% din cauza provizioanelor constituite.

Ponderele creditelor neperformante a ajuns la 3% din portofoliul de finanțări corporate, în timp ce în zona împrumuturilor de retail garantate cu ipoteca este de numai 0,5%. În sectorul corporat fiind aproximativ 10 credite în restructurare; pe când în sectorul de retail, a avut loc restructurarea a sute de credite. ING a încercat în toamna anului 2022 să execute garanțiile pentru un credit de 17 milioane de euro acordat retailerului Flamingo, însă compania a deschis procedura de insolvență, fapt care a generat o treime din totalul provizioanelor băncii. Pe zona de retail, creditele restructurate au acumulat câteva milioane de euro, în condițiile în care portofoliul total cuprinde finanțări imobiliare de 500 de milioane de euro și de consum de 300 de milioane de euro.

Analiza riscului de creditare a băncii ING pentru perioada 2020-2022

Tabelul nr.1.

Clasele de riscuri - ING Bank

	2020	2021	2022
Credit risk (including Transfer risk)	7,503	8,686	9,991
Market risk	7,407	10,349	8,435
Business risk	1,004	1,221	2,581
Operational risk	2,013	2,151	2,074
Total banking operations	17,927	22,407	23,081

Sursa: ING

După cum se observă din tabelul alăturat, ING Bank înregistrează pe parcursul anului 2020 o valoare a riscului de credit de 7,503, iar anul 2021 reflectă o valoare a riscului de creditare de aproximativ 8,686. Aceste valori financiare evidențiază efectul creșterii economice globale din acest interval de timp, efectul creșterii volatilității pieței și îmbunătățirii instrumentelor economice și financiare. Așadar, pe parcursul acestor 2 ani, categoriile de

riscuri la care ar fi putut fi expusă societatea au fost ținute permanent sub control, fiind atent monitorizate în cadrul departamentelor de specialitate ale băncii. Pe parcursul anului 2022, ING Bank înregistrează o pondere a riscului de credit de circa 9,991, valoare care reflectă puternic efectele crizei economice financiare internaționale, așadar, efectele conjuncturii economice dificile.

Următorul tabel reflectă valorile riscurilor înregistrate diferențiat pentru fiecare sector de afaceri al băncii ING:

Analiza sectorială a riscurilor băncii ING

Tabelul nr.2

	2020	2021	2022
Commercial Banking	8,646	9,849	8,662
Retail Banking	5,36	6,169	7,166
ING Direct	2,831	4,05	4,466
Corporate Line Bank	1,09	2,339	2,787
Total banking operations	17,927	22,407	23,081

Sursa: ING

După cum se poate observa din tabelul nr.2., sectorul Commercial Banking al instituției ING Bank înregistrează cele mai mari riscuri în activitățile și operațiunile bancare, fenomen explicat în principal prin migrația creditelor băncii.

Măsurile adoptate de BNR în anul 2022 (flexibilizarea normelor de prudență bancară referitoare la constituirea provizioanelor de risc de credit, acordarea posibilității de includere în calculul fondurilor proprii a profitului interimar, reducerea la zero a ratei rezervelor minime obligatorii pentru pasivele în valută cu scadență reziduală mai mare de doi ani) contribuie la îmbunătățirea situației financiare și prudențiale a băncii ING, cu efecte benefice asupra relansării creditului neguvernamental și, implicit, asupra economiei reale.

• Profilul de expunere la risc al băncii ING

Pentru protejarea intereselor acționarilor, deponenților și celorlalți clienți ai săi, banca ING are un profil mediu de expunere la risc, care este reflectat prin întreaga activitate desfășurată și prin obiectivele, politicile și expunerea la fiecare risc semnificativ, inclusiv în ceea ce privește activitățile externalizate.

Profilul de risc de credit al băncii ING este mediu, situație reflectată

de următoarele elemente:

- Creșterea eficienței procesului de selecție a clienților eligibili; contractarea de credite prin: îmbunătățirea/ actualizarea/ implementarea de scoringuri validate statistic, ratinguri și aplicații de analiză financiară;
- Creșterea eficienței procesului de selecție a industriilor/sub-industriilor/segmentelor de clienți la care banca se expune prin identificarea zonelor afectate / care vor fi afectate de criză;
- Menținerea unor niveluri corespunzătoare ale colateralizării expunerilor;
- Îmbunătățirea procesului de monitorizare a portofoliului de credite prin utilizarea unui sistem de avertizare timpurie, precum și a unui sistem pentru monitorizarea deprecierei performanței economico-financiare a clienților corporate și retail;
- Determinarea și analiza expunerilor consolidate, atât la nivelul ING individual, cât și pentru grupul ING;

O instituție financiară de mărimea grupului ING nu poate avea o altă *politică decât menținerea unui portofoliu de creditare național și internațional, diversificat, o dată cu evitarea riscurilor majore pe care acesta le impune*. În ajutorul managerilor ce se ocupă de acest sector au fost aduse sisteme de informare generală precum și metodologii interne de stabilire a nivelului de risc pe care îl presupune un debitor. Aceste proceduri interne includ și o scală de monitorizare cu valori de la 1 la 22 de cuprindere a claselor de riscuri.

Cu alte cuvinte, *expunerea băncii ING la operațiunile de creditare* este, în principal legată de creditarea tradițională a persoanelor fizice și juridice, urmată de investiții în obligațiuni și alte active securitizate. Restructurarea operațiunilor de creditare ale ING are în vedere gestionarea relațiilor cu clienții, îmbunătățirea profilului de risc al împrumutatului, precum și maximizarea posibilităților de colectare. În acest sens, activitățile de restructurare pentru debitorii de afaceri sunt organizate după cum am mai amintit, pe baza unei liste, unei scale de monitorizare a statutului/nivelului riscurilor creditelor (risc minim, mediu sau înalt). Lista de monitorizare a statutului riscurilor creditelor cuprinde: un nivel de restructurare cu valori de (1-17: risc minim; și 18-19: risc mediu) sau chiar un nivel de recuperare (20-22: risc înalt). Pentru clienți, lista de monitorizare a statutului de împrumut - problemă potențială este de obicei cauzată de restanțe de plată (mai mult de 1 lună), care sunt ulterior reflectate în rating de risc cu valori de 18-19 (sau nivel comparabil bazat pe o probabilitate ridicată de risc). În urma unor analize în ceea ce privește managementul relațiilor de restructurare, sumele restante sunt transferate în mod periodic către departamentele bancare comerciale.

ING continuă să adopte o atitudine proactivă în parteneriat cu clienții

săi de afaceri. Aceștia din urmă confruntându-se cu dificultăți financiare în restructurarea împrumuturilor lor, mai cu seamă, în anul 2022. Anul 2022 se caracterizează prin creșteri semnificative ale creditelor restante, fapt care se datorează efectelor crizei pandemice și economice și financiare.

Obligațiunile și titlurile de creanță comportă efectiv un risc de credit aferent emitentului, care poate fi calculat în baza ratingului de solvabilitate al emitentului. Obligațiunile și titlurile de creanță emise de entități cu un rating scăzut sunt considerate, în general, a prezenta un risc de credit și o probabilitate de neplată a emitentului mai mari decât cele eliberate de emitenți cu un rating înalt. Dacă emitentul obligațiunilor sau titlurilor de creanță intră în dificultăți financiare sau economice, valoarea obligațiunilor sau titlurilor de creanță (care poate deveni nulă) și plățile efectuate în contul acestor obligațiuni sau titluri de creanță (care pot deveni nule) pot fi afectate. Utilizarea unor instrumente derivate OTC bazate pe creanțe, în condițiile în care aceasta este menționată în politica de investiții a subfondului, poate implica asumarea unui risc de credit.

ING Bank a înregistrat o scădere considerabilă în ceea ce privește ratingurile categoriilor de riscuri, în mare parte ca urmare a presiunilor exercitate, presiuni legate de tranșele de titularizare deținute de ING Direct și ca urmare a deteriorării solvabilității economiei în general.

• Măsurile de reducere și prevenire a riscului de creditare – ING Bank

Activitatea de creditare se desfășoară astfel încât să răspundă principiului prudenței în procesul de aprobare a solicitărilor de credite și să asigure controlul și asumarea conștientă a tuturor riscurilor care decurg din relația băncii cu clienții săi. Riscul de credit înglobează atât riscul în activitatea de creditare propriu-zisă cât și în alte tranzacții inițiate pentru clienții băncii, cum sunt: emiterea de scrisori de garanție, deschiderea/confirmarea de acreditive, analizarea, scontarea unor efecte de comerț prezentate de clienți, investiții în acțiuni și alte valori mobiliare, alte facilități acordate clienților.

În scopul evaluării și limitării riscului în activitatea de creditare banca ING promovează politici generale, specifice și sectoriale.

Politicile generale vizează diminuarea riscului de credit care se referă atât la clienții persoane juridice cât și la persoanele fizice sau persoanele aflate în relații speciale cu banca, și privesc, în principal, volumul și structura creditelor (lei/valută, maturități), determinate la rândul lor, de volumul și structura resurselor de creditare atrase de la clientelă, fiind interzisă acordarea de credite pe termen de peste 90 de zile pe seama resurselor la vedere mai mult de cca 30 % din soldul mediu permanent al acestor disponibilități.

Pentru prevenirea riscului, banca ING nu acordă credite:

- agenților economici care înregistrează pierderi și nu au perspectivă de redresare, cu excepția cazurilor în care prin acte normative s-a reglementat astfel;

- agenților economici care nu contribuie cu capital propriu la finanțarea mijloacelor circulante sau la realizarea proiectelor de dezvoltare (investiții);

- agenților economici cu datorii față de bancă, trecute de aceasta în afara bilanțului și care nu prezintă programe de redresare viabile, în măsură să asigure recuperarea creanțelor în cel mai scurt termen posibil;

- unităților economice pentru care s-a instituit procedura de reorganizare sau faliment în conformitate cu prevederile Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și falimentului, cu excepția cazurilor în care instanța judecătorească hotărăște că pot fi acordate credite în vederea reorganizării și redresării activității debitorului;

- agenților economici ale căror datorii au fost predate spre valorificare la A.V.A.B. și nu și-au reglementat modul de achitare a datoriilor respective.

La acordarea creditelor, bancare se are în vedere întotdeauna principiul ca prima sursă de rambursare a creditului să fie considerată capacitatea împrumutatului de a genera lichidități, iar garanțiile materiale trebuie să constituie întotdeauna ultima sursă de rambursare a creditului și de plată a dobânzilor aferente. Banca ING solicită împrumutaților să asigure bunurile admise în garanție la societăți de asigurare-reasigurare agreeate.

Politicile specifice de diminuare a riscului se stabilesc în funcție de evoluția generală a economiei, de orientările stabilite prin programele de guvernare etc., și au în vedere următoarele:

- susținerea prin intermediul creditelor a întreprinderilor mici și mijlocii și în general a sectorului privat, urmărindu-se corelarea structurii creditelor pe forme de proprietate cu contribuția celor două sectoare la realizarea produsului intern brut;

- promovarea unei politici de sprijinire prin credite a producției pentru export și a exportului de produse, inclusiv pe calea practicării unor dobânzi diferențiate, în scopul asigurării necesarului de valută și echilibrării balanței de plăți;

- interzicerea accesului la credite pentru agenții economici nerentabili și fără posibilități certe de redresare, care înregistrează pierderi din activitatea desfășurată;

- monitorizarea agenților economici, clienți ai băncii, care se vor lichida și stabilirea măsurilor corespunzătoare de recuperare a creanțelor băncii provenind din credite și dobânzi, inclusiv pe calea executării silite a garanțiilor;

- alocarea plafoanelor de credite, în lei și valută, pe unități teritoriale

se face diferențiat pe baza unor criterii valorice realizate de acestea;

- competențele de aprobare a creditelor și scrisorilor de garanție se reduc cu 50 % sau se suspendă pe timpul cât unitatea bancară înregistrează credite restante și/sau dobânzi neîncasate mai vechi de 30 de zile într-o pondere ce depășește 20 % și respectiv 50 % din total portofoliu; - modificarea nivelului de dobândă perceput de bancă la creditele acordate, în funcție de serviciul datoriei împrumutaților;

- monitorizarea agenților economici cu cele mai mari datorii restante către bancă, parteneri, buget, care desfășoară activități nerentabile, cu performanțe financiare nerecorespunzătoare;

- acordarea cu prioritate a creditelor pe obiect, cu urmărire distinctă, pe contracte economice separate și reducerea corespunzătoare a volumului creditelor globale de exploatare;

- în vederea dispersiei riscului de credit se va urmări introducerea pe scară largă a creditelor de consum pentru populație, ceea ce permite stimularea cererii și pe această bază, a relansării producției.

Politicile specifice de risc de credit se stabilesc și se revizuiesc periodic, sau ori de câte ori este nevoie și se supun aprobării Comitetului de direcție și Consiliului de Administrație al băncii ING, la propunerea Comitetului de risc.

Politicile sectoriale de risc de credit țin seama de faptul că în practica bancară se recunoaște pericolul concentrării excesive a creditelor față de o anumită ramură de activitate. Prin sistemul de monitorizare continuă a portofoliului de credite, banca ING analizează expunerea sa față de toate ramurile de activitate și își stabilește politica de alocare a creditelor pe sectoare de activitate. La stabilirea limitelor de expunere pe ramuri de activitate (polarizarea sectorială a riscului), banca ING utilizează un sistem de analiză tip scoring care are la bază o serie de indicatori de evaluare a performanțelor fiecărei ramuri.

Măsurile întreprinse de banca ING în direcția diminuării riscului de credit se concretizează în:

- realizarea unei baze informaționale eficiente;
- cunoașterea tuturor factorilor de decizie controlabili și necontrolabili, toate limitările și rezultatele posibile pentru orice linie de credit sau serviciu care ar putea fi acordat;
- întocmirea cu grijă a documentației de creditare pentru a asigura termenii și condițiile care sprijină poziția băncii;
- asigurarea unor garanții corespunzătoare;
- asigurarea unui control calitativ și cantitativ al creditului, asigurând printre altele ținerea evidenței și raportul dintre gradul de îndatorare și credit;
- evaluarea la nivel individual a capacității de rambursare a debitorilor;

- constituirea provizioanelor specifice de risc de credit pentru a absorbi pierderile anticipate;
- evitarea unei concentrări a creditelor pe: sectoare economice, zone geografice, termene, destinații, categorii de clasificare, tipuri de garanții și evitarea asigurării – reasigurării acestora la o singură societate (sau la societăți de asigurare cu probleme);
- dispersia riscului de credit prin diversificarea bazei de clienți și a tipurilor de credite acordate;
- revizuirea periodică a sistemului de analiză a clienților în vederea acordării de credite (sisteme de scoring și rating), etc.

Stabilirea unor criterii de acordare a creditelor sănătoase și bine definite este un principiu esențial în activitatea de creditare.

Pe măsură ce economiile țărilor din Europa de Est se maturizează, iar afacerile și piețele financiare devin din ce în ce mai integrate pe piața internă a Uniunii Europene, rolul managementului riscului de creditare va crește în mod semnificativ, riscul de creditare, fiind o componentă importantă a managementului și strategiei băncii ING. În conformitate cu strategia adoptată, obiectivul financiar major al băncii este obținerea de profituri la nivel scontat, acțiune a cărei realizare presupune existența anumitor condiții de incertitudine, respectiv asumarea unui risc. În aceste condiții, banca urmărește maximizarea profitului său o dată cu menținerea riscului la un nivel acceptabil.

Data fiind importanța acestuia pentru activitatea instituțiilor bancare, atât instituțiile de credit, cât și autoritatea de supraveghere trebuie să promoveze și să susțină noile modele teoretice. Regula confirmată de practică este că o evaluare de risc corect efectuată atât pentru bancă cât și pentru împrumutat, generează profitabilitate pentru ambele părți

Un management al riscului de credit riguros sprijină consolidarea piețelor financiar-bancare și ajută împrumutații în utilizarea cu maximă eficiență a capitalurilor împrumutate. De asemenea, unificarea și practica unei evaluări comune a riscului, bazată pe noile directive privind cerințele de capital, asigură întărirea relațiilor între partenerii economici comunitari și mondiali.

Managementul riscului de creditare reprezintă așadar, o componentă esențială a managementului riscului, utilă pentru succesul pe termen lung al oricărei instituții bancare.

Baza unui management sănătos al riscului de credit constă în capacitatea politicilor privind gestionarea riscului de credit de a identifica riscurile existente și potențiale, inerente oricărei activități de creditare, și de a le limita sau de a le reduce.

În ceea ce privește banca ING, succesul acesteia pe piața românească și recunoașterea atât din partea partenerilor, cât și a competitorilor se datorează

adaptării continue la nevoile pieței locale, introducerii de noi servicii care să satisfacă așteptările clienților și refuzului ferm de a face concesii calității.

Concluzii

În condițiile schimbărilor turbulente care au loc în cadrul sistemului financiar-bancar național, gestiunea corectă și prudentă a principalei componente de active bancare, portofoliul de credite, devine condiția esențială a supraviețuirii instituțiilor bancare.

Analiza portofoliului de credite reprezintă activitatea complexă care are ca rezultat asigurarea realizării unui portofoliu de credite cu anumite caracteristici calitative din punct de vedere al riscurilor aferente și un anumit nivel de rentabilitate a capitalului. Scopul activității de analiză a portofoliului de credite, în ultimă instanță, trebuie să coincidă cu scopurile generale de activitate a instituției bancare: stabilitate, profitabilitate, dezvoltare, iar pentru a realiza aceste scopuri, este necesar de a elabora în mod minuțios politica de creditare, parte componentă a politicii generale a băncii, și a asigura implementarea ei în practică. Politica creditară conține directivele generale cu privire la organizarea procesului de creditare, organizarea controlului creditar și modalitățile de identificare, evaluare și acceptare a riscurilor susceptibile de activitatea ereditară. Politica creditară trebuie să conțină și standarde și instrucțiuni de creditare, care ar detalia modalitățile de aplicare a politicii generale nemijlocit în practică.

Analiza și gestiunea individuală a creditului începe cu selectarea cererilor de acordare a creditelor, evaluarea creditibilității potențialului client, elaborarea judicioasă a structurii creditului, trecerea proiectului prin toate etapele de autorizare. La fiecare etapă se ține seama de riscurile acceptate de către bancă și modalitățile de evitare sau, cel puțin, de diminuare a consecințelor lor negative. Portofoliul, odată format, este supus unui control riguros, pentru a-i menține caracteristicile calitative și a-l valorifica la nivelul estimat de profitabilitate. Pentru aceasta se efectuează monitoringul fiecărui credit din portofoliu, cu abordări și atitudini individuale pentru fiecare client și situație aparte, în legătură cu resursele mobilizate. Gestiunea globală a portofoliului de credite studiază riscurile și efectele potențiale ale acestora asupra calității sinergetice a portofoliului, adică asupra rezultatului net bancar. În cadrul gestiunii globale distingem procedeul de clasificare a creditelor, de aplicare a limitelor, de diversificare, ordonare a priorităților etc. Un loc aparte în gestiunea globală îl dețin procedeele de asigurare a riscurilor de piață implicate de activitatea creditară, precum și depistarea riscurilor nediferențiable, practic cele mai periculoase aspecte, care necesită o atenție deosebită și abordări specifice.

Bibliografie

1. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G., Niță, G. (2016). *General Notions on banking Risks*, Romanian Statistical Review Supplement, 5, 13-1
2. Cipovova, E., Dlaskova, G. (2016). *Comparison of Different Methods of Credit Risk Management of the Commercial Bank to Accelerate Lending Activities for SME Segment*. European Research Studies, 19, (4), 17-26
3. Geiger H. (2000), *Regulating and Supervising Operational Risk for Banks*, Swiss Banking Institute, Working Paper no.26
4. Hakens, H., Schnabel, I. (2010). *Credit Risk Transfer and Bank Competition*. Journal of Financial Intermediation, 19 (3), 308-332
5. Miller P.G. (2014). *The Role of Risk Management and Compliance in Banking Integration*, New York University Law and Economics Working Paper, 11, 1-26
6. Peters, G.W. et al. (2009). *Dynamic Operational Risk: Modeling Dependence and Combining Different Sources of Information*. The Journal of Operational Risk, 4 (2), 69-104